

Tako smo živeli pri Mlinarju

Hiša pri Mlinarju naj bi bila zgrajena sredi 19. stoletja. Prvotno je bila hišna številka Jesenice 56, ki se je kasneje preimenovala v "Na Murovi 11". Ker je bila potem na Murovi zgrajena le ena nova hiša (pri Razingerju), je naša hiša dobila številko Murova 12. Mlinarjeva domačija stoji na stičišču Kosove ulice in poti, ki poteka skozi Murovo oziroma je postavljena vzporedno in tik Kosove ulice, ki je bila kasneje z zasutjem prekinjena. Kosova ulica pa je nekdanja rudarska pot, po kateri so vozili rudo od Savskih jam. Na Murovi so vse hiše razen naše postavljene v smeri doline, od vzhoda proti zahodu.

*Mlinarjeva domačija po obnovi leta 1955
(Anton Ravnikar)*

Severno od hiše je bilo korito za napajanje živine s tekočo vodo, ki se je imenovalo korito Na klancu ali pa kar korito pri Mlinarju. Po drugi svetovni vojni je bilo korito podrto, ker so na njegovem mestu zgradili podzemni požarni bazen. Na srečo gasilec nikoli ni bilo treba uporabiti vode iz tega bazena, ki je sedaj brez vode in neuporaben.

*Mlinarjev hlev s skednjem
(Anton Ravnikar)*

Mlinarjeva domačija je imela še lesen skedenj in pod njim hlev, ki je bil zadaj v zemlji, spredaj pa pozidan s kamni in je imel lesen strop. Dostop na skedenj je bil urejen preko manjšega nasipa in je vodil na "petre", kjer se je hranila živinska krma. Ker leži naselje na strmem vznožju Merce, se je do nekaj metrov ravne površine prišlo le z izdelavo opornih zidov. Na sredi zunanjega zidu hleva se je naslanjalo leseno stranišče (enokapnica), v katerem se je betonska jama dozidala kasneje.

Južno od hleva je bil sadni vrt, izravnán z več opornimi zidovi. Ti so bili postavljeni na suho, kar pomeni, da so bili kamni zloženi v "škarpo" brez dodanega betona. Na vrtu je raslo nekaj sliv in dve češnji, prva je dajala rumene, druga pa več kot 80 let slastne skoraj črne plodove.

Hiša je dobila ime "Pr Mlinar", ker je njen lastnik Šrancov Miha mlel žita v mlinu ob potoku Jesenica na Plavžu. Moj stari ata Miha Šranc je bil rojen leta 1855 na Plavžu 7. Njegov starejši sin Valentin (Tinček, rojen 1900), ki je zgradil hišo na Plavžu ob Jesenici, je imel z ženo Jero štiri otroke. Mlajši sin Matija, ki si je postavil hišo "v Trnju" ob sedanji Razgledni poti, je imel z ženo Zefo štiri otroke. Ker je tu Miha leta 1909 žena umrla, se je naslednje leto poročil s Frančiško Prezelj. Rodile so se jima tri hčere. Moja mama Antonija (Tončka, rojena 1914) se je poročila s Karlom Ravnikarjem (rojenim leta 1912 na Borovljah blizu bivše stare bolnišnice (kasneje Obratne ambulante Železarne Jesenice). Ker je bilo v času njune poroke težko dobiti pijačo in priboljške, jima je dobrotna gospa Čufarjeva (v trgovini) podarila liter vina z besedami: "Da boste lahko nazdravili".

Tretja hči Frančiške in Mihe je bila Frančiška (rojena 1917). Imela je sina Francija (1955). Vse tri so bile rojene pri Mlinarju. Antoniji in Karlu Ravnikarju se je rodilo šest otrok. Dva sta umrla takoj oziroma kmalu po rojstvu, ostali pa so: Marijan (rojen 1941), Anton (Tone, rojen 1942), Karol (Drago, rojen 1947), pokojni Frančišek (Frenk, rojen 1949).

Miha Šranc z ženo Frančiško, hčerkami in nečakom okoli leta 1930 (Anton Ravnikar)

Mlinarjev ata Miha je v letu 1895, ko je županoval Jože Klinar, nastopil službo nočnega čuvaja. Zadolžen je bil tudi za prižiganje in ugašanje plinske javne razsvetljave. Vse od ustanovitve je bil aktiven član gasilskega društva. Kasneje je postal še grobar in je pokopaval na jeseniškem pokopališču (danes spominski park). Delo v mlinu in delo grobarja kot občinskega delavca je opravljal skoraj do svoje smrti v letu 1939.

Mlinarjeva hiša je bila iz kamna zidana. Nekaj 60 cm zidov je še ostalo. Ker so bili zidovi tako debeli, niso postavljali temeljev. Pred zidavo so teren le malo poravnali. Zaradi strmine je bil del hiše pod zemljo. Okna so bila lesena in majhna, škatlaste izvedbe. Hiša ima dva vhoda, enega spodaj v pritličje in drugega z zgornje ceste v nadstropje oziroma podstrešje. Večja obnova hiše je bila leta 1940, ko se je k Mlinarju priženil moj ata. Do božiča jo je izvedlo jeseniško gradbeno podjetje Regovec. Ker so delali v zimskem času, so morali pri pripravi betona uporabiti antifridin (antifriz). Takrat so podrli del južne in vzhodne kamnite stene in ju pozidali z opeko. Podstrešje so podrli z lesenimi tramovi in nad kletjo naredili betonsko ploščo. Klet (4x2,8m) z malimi okni (30x30cm) je še danes suha kot poper, pa čeprav so njene stene kamnite in je v glavnemu vkopana v zemljo. S pokrovom pokrit vhod je vodil iz vežnih tal po strmih lesenih stopnicah. Med vojno je klet služila kot zaklonišče v primeru letalskega napada. Drugače pa smo v njej hranili vse, kar smo pridelali na vrtu: krompir, jabolka, kisló zelje in repo.

V mansardi so bile predelne stene lesene. Na deske je bilo nabito trsje in obdelano z apneno malto. Strešno ogrodje "cimper" je imelo macesnove "šperovce". Kritina je bila lesena (deske) vse do leta 1952, ko so jo zamenjali z opečno. Hiša ima zadnjo špero na zidu in le toliko napušča (0,3 m), da so late pod strešno kritino lahko zdržale težo snega. Na presečišču poti na Murovi in Kosove ulice pa je rasel oreh z nekaj vrta, tako da je bil vsak meter koristno izrabljen. Zanimivost Murove pa je tudi, da je veliko njenih hiš postavljenih na mejah s sosednjimi parcelami.

Pritličje je obsegalo vežo, črno kuhinjo, "hišo" s kmečko pečjo in kamri, dve mali sobi. Z obnovo je bila črna kuhinja predelana v kopalnico s straniščem, "hiša" pa v spalnico. Z bratom sva imela vsak svojo kamro. V moji je bilo prostora le za posteljo in nočno omarico. Ker je bila njena stena na eni strani kamnita in delno pod zemljo, je bila prekrita s kvačkano preprogo, ker se je pozimi nabiral tudi cm debel srež. V pritličju je živela šestčlanska Ravnikarjeva družina.

V mansardnih dveh stanovanjih s kuhinjo in spalnico so živeli najemniki in stara mama s tetama. Eno stanovanje smo oddajali, ker je vsak dinar prišel prav. V njem je najprej živela gospa Maček, pozneje pa tovarniški delavec iz Podbrda. Gospa Maček je za cerkev pekla hostije za obhajila. Iz kvalitetnejše moke je naredila zmes, podobno kot za palačinke in jo vlila na poseben model, ga zaprla in pogrela na ognju. Ker so hostije okrogle, je pri rezanju prišlo do odpadka, ki sva ga nekajkrat dobila z bratom. Bil je zelo okusen. V drugem stanovanju pa je po smrti moža živela moja stara mama s hčerama Minco in Francko. Ker so bile med sobo in streho le deske z nekaj apnene malte, je bilo v podstrešnih sobah zelo mrzlo.

O tem, kako smo živeli pred mojim odhodom v vajeniško šolo leta 1957 in kaj sta mi pripovedovala ata in mama, pa naj zapišem v nadaljevanju tega prispevka.

Ker v hiši ni bilo vode, smo ponjo hodili s kanglo v korito. Kangla z zajemalko je bila postavljena v kuhinji. V petdesetih letih smo vodo že napeljali v kuhinjo, kar je predvsem mami veliko pomenilo. A tudi korito na prostem je imelo svoje prednosti, najmanj to, da se je okoli njega vedno nekaj dogajalo. Voda je bila pitna, ob njem se je napajala živina in pralo perilo, bil pa je še prostor za igre. Ko je eden od otrok padel v korito, so vanj namestili deske. Voda se na koritu ni zapirala, saj je je bilo dovolj in je izviralala le 150 metrov višje v gozdu. Ko

Mlinarjev korit (Anton Ravnikar)

so vodovodne cevi dotrajale, je vsaka hiša opravila del izkopa in položili so nove cevi. Korito je služilo tudi pri praznovanju Miklavža, ko je marsikatera punca občutila hlad njegove vode.

V hiši smo imeli elektriko. Njeni razvodi so bili kar po stenah. Vsaka soba je imela le eno žarnico in nobenih vtičnic. Imeli smo majhen električni kuhalnik s šamotno ploščo in utori za špirale. Problem je nastal, če je mleko prekipelo in zalilo špirale. Kuhalnik smo priklopili pri žarnici, tako da se je na njeno mesto privil "ravbar". Konec petdesetih let je bil električni razvod posodobljen.

Glavno dogajanje je bilo v kuhinji, ki je bila edini ogrevan prostor hiše. V njej se je kuhalo, jedlo, umivalo, kopalo otroke in opravljalo vse tisto, kar se ni moglo zunaj. V njej je bil "šporhet", vzdani štedilnik na drva z vgrajenim kotličkom za gretje vode in pečico za peko kruha in potic. Nad njim pa je bil manjši prostor za sušenje obleke in orehov. V štedilniku se je kurilo skozi celo leto, zato je bil še kako pomemben vsakomesečen reden obisk dimnikarja.

Kakih osem metrov od hiše je bilo ob hlevu leseno stranišče. Njegova betonska jama je bila podaljšana, da se je goščo lahko praznilo. Ob dežju je to delo pravljaj ata z vojaško (nemško) čelado, na kateri je bila privarjena cev, da se je vanj lahko vtaknil lesen ročaj. Sedalo stranišča je bilo leseno z okroglo odprtino in pokrovom, poleg a nekoliko nižje pa je bilo otroško stranišče. Stranišče je bilo vedno čisto. Za toaletni papir smo uporabljali na koščke zrezan časopis.

Smrt v družini je bila povezana s tradicijo oziroma nekaterimi obveznimi postopki.

Spominjam se smrti stare mame leta 1953. Ker je bolehalo dalj časa, jo je nekajkrat na domu obiskal doktor Tancar. Večkrat je prišel duhovnik. Več obiskov pa je bilo tudi od znancev in sorodnikov. Ko je tiho zaspala, so jo sosede umile, oblekle v že dolgo pripravljeno obleko, obule v posebne papirne copate, v sklenjene roke pa položile križ z rožnim vencem. Ostali smo molili v drugem prostoru. Treba je bilo obvestiti zdravnika, duhovnika in pogrebnika, da je pripeljal krsto, ter pripraviti prostor, kjer je pokojnica ležala do pogreba. V pritlični spalnici so omare prekrili s posebnimi zavesami in uredili razsvetljava. V posodi pred krsto je bila voda z blagoslovljeno soljo in vejica pušpana. Do pogreba je moralo miniti 48 ur. Prihajali so sorodniki in znanci, jo pokropili in se od nje tako poslovili. Dolga dneva sta minila v molitvi in seveda tudi pijači. Sosedje so pomagali pri izkopu jame na Šrancovem družinskem grobu na pokopališču. V zadnjih trenutkih, preden so pokojnico odnesli z domačije, so ostali pri nje le ožji družinski člani. Nato so prišli nosači (obvezno sosedi) in zabili krsto. Sprevod je šel do cerkve, kjer je bil opravljen krajši obred. Do pokopališča so na čelu spreveda nosili križ, za njim je šel duhovnik, vence so nosili sosede, trugo pa je peljal poseben voz s konji. Sorodniki so bili oblečeni v črno. Sam sem imel na ovratniku in levem rokavu prišit črn trak. Ko so pogrebci zapustili hišo, so sosede očistile in pospravile prostor, kjer je ležala pokojnica. Sedmi in trideseti dan po pogrebu sta bili za pokojnico darovani sveti maši. Mama je bila v črnini eno leto, sam pa sem tudi za v šolo nosil prišita črna trakova še nekaj mesecev.

Starejša brata sva bila rojena še v domači hiši, ostali pa v bolnici. Pri rojstvu je pomagala šolana babica. Treba je bilo izbrati botra in botrico, saj je bila navada, da so otroke takoj po rojstvu odnesli h krstu. Moj boter je bil očetov brat, botrica pa mamina sestra. Ker smo živeli v isti hiši, sem jo klical botrica do konca osnovne šole. Ko sta boter in botrica nesla otroka h krstu, sta prvemu, ki sta ga na poti srečala, podarila doma pečen boljši beli kruh (verjetno šarkelj). Vse dojenčke so tesno povijali z rokami ob telesu, da so izgledali kot mumije.

Ker je Mlinarjeva hiša blizu cerkve, smo bili vedno na tekočem s cerkvenim dogajanjem. Ura na zvoniku je kazala točen čas. Bitje zvona se je slišalo vsakih petnajst minut. En udarec na zvon je pomenil petnajst minut čez uro, dva udarca 30 minut čez uro, trije pa 15 minut do polne ure, štirje udarci v nižjem tonu so bili napoved polne lune, različno število udarcev v višjem tonu pa je bila napoved točnega časa oziroma ure. Ura se je oglašala tudi ponoči. Zvonilo je trikrat na dan, ob 7. uri zjutraj, ob 12. uri in (ave Marijo) ob 7. zvečer, ko se je mračilo in so otroci vedeli, da morajo domov. Ker je bilo zvonjenje ročno, se je dalo čutiti cerkvenikovo (mežnarjevo) razpoloženje. Zvonilo pa je še 30 in 15 minut pred sveto mašo in med

mašo pri povzdigovanju. S posebnim manjšim zvonom (cingel) se je zvonilo mrliču. Glede na to, ali je bilo zvonenje prekinjeno dvakrat ali trikrat, se je vedelo, ali je bil umrli moški ali ženska.

Dvakrat letno je potekala cerkvena procesija, ki je zavila za cerkvijo do Razgledne poti, se obrnila in šla do Klinarja na Murovi, potem po isti poti nazaj do Cimpermana, kjer je zavila proti Kosovi graščini in se ustavila pri cerkvi. Ponavadi se je procesij udeležilo veliko vernikov. V primeru dežja se je vse dogajalo v cerkvi. Procesija za veliko noč je bila neprekinjena. V tednu praznovanja sv. Rešnjega telesa je bila procesija v nedeljo. Okna hiš ob poti so bila okrašena s križi in prižganimi svečami. Na sami poti je bilo postavljenih štiri ali pet znamenj, kjer se je procesija ustavila za obred. Obod znamenja je bil okrašen z bukovim ali brezovim zelenjem, na sredi pa je bila miza s prižganimi svečami in sliko Device Marije. Eno od znamenj je bilo postavljeno na klancu pred Mlinarjevo hišo. Zelenje je pripravil naš ata in pomagal pri postavljanju, ostalo pa so postorili sosodje.

Iz otroških dni se spominjam cerkvenih porok. Najbrž zato, ker so neveste ob odhodu iz cerkve vrgle med nas otroke kovance, ki smo jih veselo pobirali. Spominjam se še poroke Višnarjevega Janeza z Zlato. Že teden prej so začeli preurejati delavnico v prostor za svate in pred delavnico so betonirali prostor za plesišče. Otroci smo si na dan poroke veselo ogledovali dogajanje, saj smo bili deležni nekaterih priboljškov. Šranga pa naj bi se postavljala v primerih, ko je bila nevesta z Murove.

Nekaj besed bi namenil Mlinarjevemu hlevu. Ravnikarjevi smo v njem redili ovce, koze, zajce, včasih prašiča, kokoši in race (ko je bilo še korito). Pri sosedu Markešu pa so imeli konja, kravo in nekaj ovc. Krmo smo s senika v hlev nosili v košu. Z bratom Marjanom sva bila vsak dan eden zadolžena za pašo drobnice, tudi sosedove. Ob nedeljah je pasel ata. Pasli smo tudi v dežju in se zaščitili z jutasto vrečo preko klobuka. Pasli so tudi drugi otroci. Ker nismo imeli ure, smo poslušali cervene zvonove in pazili, da ne bi prišli domov prezgodaj. Kadar nas je bilo več, je čas paše minil hitro, kaj hitro pa so bili tudi problemi z živino. Največkrat smo pasli v kamnolomu "štejnpruhu" pod Mirco, od koder so vozili obdelano kamenje za gradnjo železniškega predora na Hrušici (prva leta 20. stoletja). Koze in ovce so že vedele, kam gremo. Igrali smo se različne igre. Imeli smo tudi žogo, ki je bila na žalost jajčaste oblike. A nam je na edinem ravnem terenu pod kamnolomom vseeno nudila veliko zabave. V težko dostopnih mladih smrekcah smo si postavili skrivališče, hišo iz lubja. Nekoč smo na skrivaj s seboj vzeli sekiro, ki nam jo je starejši Murovčan kaj hitro vzela. Čeprav nismo delali škode, smo le s težavo dobili nazaj sekiro. Igra, pri kateri smo se tako zamotili, da smo pozabili na drobnico, pa je bila "nožkanje". Vsi smo imeli manjše nože. Igra

je potekala tako, da si konico noža postavil na mezinec in ga zavrtel tako, da se je zapičil v zemljo. Nadaljevala se je z vsemi prsti, zapestjem, komolcem, ramo, brado, nosom, čelom in glavo. Tisti, ki je prišel prvi do konca, je zmagal. Vsi smo se tudi z nožem podpisovali na bukev. Moje in bratovo ime iz leta 1954 je še vidno.

Včasih je ata ukazal, da moramo na drug konec gozda, kjer je bilo več paše, in takrat je bilo drobnico težje usmerjati. Bilo je veliko srobotna (srobot), ki so ga imele koze rade. Pregarjali so nas z izgovorom, da koze poškodujejo manjša drevesa. Ker so se pasli tudi malo večji kozji mladiči, je mama kozi dala na vime zaščito (nekakšen modrc), da nam je nekaj mleka ostalo.

Poleti ob košnji in spravilu otave smo za drobnico na bližnjih vrtovih nakosili travo. Veliko je bilo dela s pripravo krme za zimo. Ker nismo imeli svojih travnikov, smo kosili od Hrušice do Javornika na različnih mestih med vrtovi (tudi na nasipu pod železniškim mostom na Plavžu). Ata je moral biti s košnjo gotov pred jutranjim šihom. Delal je v valjarni tanke pločevine (na škarjah) na Javorniku. Z bratom sva morala peš do mest, kjer je ata kosil, in raztrositi travo, da se je posušila. Če je bilo vreme lepo, sva jo že zvečer pripeljala. Seno sva nasula na "plahti" (kvadratna rjuha s prišitimi vrvmi na vogalih), jih zavezala in naložila na koreto (ročni voz na dveh kolesih s "platonom"- nizko ograjico in držalom za vlečenje) tako, da je bila vrhnja rjuha obrnjena narobe, in vse skupaj povezala z vrvo. Voz je moral biti naložen v ravnotežju, ker je bila pot makadamska in je zaradi železnih koles prihajalo do težav. Če se trava ni posušila še istega dne, sva morala narediti kupe in naslednji dan vajo ponoviti. Če pa je bila slaba vremenska napoved, smo na pol posušeno seno dali na kole (na več kot dva metra dolg smrekov drog so bile pribite polmetrske late, tako da je bila vsaka naslednja drugače zasukana). Seno je na kolu ostalo tudi teden in več dni. Z bratom sva nabirala zdravilna zelišča, največ lapuh in arniko in druga, ki smo jih za prodajo posušili na skednju. Za Dinos sva nabirala odpadno železo.

Čeprav je bilo dela veliko, smo otroci našli čas za igro. Ob nedeljah smo se kopali v zajezeni Jesenici. Voda je bila zelo mrzla.. V prehodu v hlev nam je ata iz različnih verig sestavil gugalnico. Na prostem smo se igrali: "risentanc, avijončka, zemljo krast, skrivavca, ravbarje in žandarje ...". Za ostale igre smo uporabili skedenj in podobne okoliške stavbe.

Ko sem zaključil vajeniško šolo, sem za sprejem v službo potreboval priporočilo mladinske organizacije. Spraševali so me, kje sem bil v mladinski brigadi. V družini je bil zaposlen le ata, pa še on je dobil "nagradni dopust" (delovne vaje v bosanski vojaški tovarni Vranica), s katerega se je vrnil kot udarnik. Nikoli ni povedal, kaj so tam delali. Ne vem, ali je imel zaradi tega kakšne koristi.

Po petnajstem v mesecu, ko je bila tovarniška plača, je šla mama po nakupih v Kašto ali v Kmečko zadrugo. Samo enega od otrok je vzela s seboj, da je peljal voziček na štirih kolesih in dobil bonbon. Kupila je 15 ali 20 dkg trdih bonbonov, ki jih je za celomesečno potrošnjo spravila na varno. Kupila je več moke, ker je kruh mesila sama. Otroci smo testo nesli v posebnih pletenih podolgovatih košarah (štručnice) k peku. Pekli so pri Čufarju in pri Moriču (Štrebencu). V testo je mama vtisnila papir z napisom priimka, da je potem lahko vsak dobil svojo štruco kruha. Ko kože niso imele mleka, smo ga šli iskat s kanglico v mlekarno. Nekajkrat na leto pa sem z isto kanglo šel k Balohu po pivo.

Po smrti stare mame smo bili otroci zelo navezani na teti Minko in Francko, ki sta živeli v isti hiši. Teta Mica je kmalu (po letu 1950) kupila radio. Sosed Uršelj je naredil zanj stensko poličko in vsi smo ga poslušali. Ob sedmih zvečer, ko je ata poslušal radijski postaji Pariz ali London, pa smo morali biti vsi tiho, čeprav je bilo z radia slišati več šumenja kot poročil.

Otroci smo najtežje pričakali osebne praznike – godove. Praktično je bilo, ker smo ta praznovanja lahko združili. Zaradi imen smo skupaj praznovali ata in Drago, jaz in mama, Marjan in Minca, teta Francka in Franci. Na predvečer godu smo se zbirali v veži in kuhinji. Ko sta slavljenca v kuhinji ostala sama, smo ostali v veži delali hrup s pokrovkami za posodo. Temu smo rekli "ufiranje". Sledile so čestitke in manjša darila. Mama je pripravila pecivo in pijačo. Veliko je bilo tudi pričakovanje Miklavža, ki je vrgel nekaj sladkarij skozi kuhinjska vrata ali jih pustil v veži. Včasih je tam zarožljala veriga. Poleg skromnih darov suhega sadja, orehov, jabolk, doma pečenih piškotov in bonbonov ni manjkala v lep papir zavita palica. Ko sva bila z bratom še sama, sva dobila lesenega konja za guganje. Ta konj je ostal do danes in je v veselje vnukom.

Ponoči so murovški fantje naredili tudi kakšno vragolijo. Nekoč so kompletni lojtrni voz sestavili vrh Matijevčeve hiše, katere lesena streha je segala do ceste. Enako so naredili z Višnarjevim vozom za osla, ki je pristal pri Jurežu (na plošči nad vhomom).

*Mlinarjevi fantje z mamo Tončko
okoli leta 1960 (Anton Ravnikar)*

Nekega dne je nastal velik hrup pri sosedu Markešu, kjer so imeli elektrodelaavnico. Prišlo je veliko ljudi, moških in žensk. Z delavnice so zvelkli nekega delavca, ga tepli in zmerjali ter odpeljali pred Kosovo graščino. Neki moški je imel na balkonu nad vhodom govor in spodbujal ostale, da so nesrečnika tepli in pljuvali. Govornika videvam še danes. Protestniki so se potem vrnili na Murovo, kompletna Markeševa družina pa je morala zapustiti Jesenice. Dogodka nisem prav nič razumel.

V povojnih letih smo dobivali ameriško pomoč. V paketih je bilo med drugim tudi suho mleko in jajca (v prahu), ki smo jim rekli "Trumanova jajca". Okusen se mi je zdel tudi rumeno oranžni sir. Sam sem v šoli jedel za malico kruh z marmelado, večina pa je bila presita ameriškega sira. Ko je šla mama nekoč na Rdeči križ po dodatno pomoč, so jo zavrnil, češ da smo lastniki 5400 m² gozda na Pejcah. Iz istega razloga smo bili prikrajšani za otroške dodatke. Osnovno šolo sem izdeloval bolj ali manj uspešno. Šele v vajeniški šoli sem se zavedal pomena izobrazbe.

Tako se spominjam življenja in dela pri Mlinarju na Murovi. Mama in ata sta mi bila za vzgled. A tega se zavedam šele danes. Marsikaj pa bi se še dalo dodati.

*Pogled na Murovo s Kosovo graščino in gasilskim domom
okoli 1955 (Anton Ravnikar)*